

## **Työhönkuntoutuksen kehittämishankkeen toisen vaiheen (TK2) arviointitutkimus**

Kela on kehittänyt vuosina 2007–2014 työikäisten varhaiskuntoutusta useissa eri hankkeissa. Viimeisessä (TK2) hankkeessa testattiin työhön kytkeytyvää, yksilöllistä ja joustavaa kuntoutusmallia. Kuntoutusmallin toimivuutta, hyötyjä ja vaikutuksia arvioitiin laajassa ja monimenetelmällisessä tutkimuksessa. Tutkimuksen toteuttivat Kelan tutkimusosaston kanssa yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Työterveyslaitos (TTL) ja Kuntoutussäätiö.

Arviointitutkimuksen tulokset osoittivat, että kuntoutus kohdentui tarpeenmukaisesti. Siihen valikoitui työntekijöitä, joilla oli muuta henkilöstöä enemmän sekä työhön liittyviä muutoksia ja kuormitustekijöitä että terveyteen ja toimintakykyyn liittyviä ongelmia. Kuntoutuksen myönteiset vaikutukset tulivat esille kuntoutujien arvioissa omasta parantuneesta työkyvystään sekä työhön liittyvissä asioissa, kuten kiireen hallinnassa.

Työhön liittyviä myönteisiä muutoksia ilmeni erityisesti niissä tekijöissä, joissa kuntoutujien tilanne oli huonompi verrattuna muuhun henkilöstöön ja työhön liittyvät vaikutukset kohdentuivat niille kuntoutujille, jotka kokivat työolosuhteisiin ja omaan työuraan liittyviä tuen tarpeita. Myönteisiä tuloksia edesauttoi työpaikkojen, esimiesten sekä työterveyshuoltojen aktiivinen osallistuminen kuntoutuksen toteuttamiseen. Kuntoutusmalliin sisältyneet yhteistoiminnan foorumit mahdollistivat usean tahon kuntoutuskumppanuuden.

Lisäksi analysoitiin kuntoutus- ja kuntoutumispolkuja tapaustutkimusosiossa, jonka tavoite oli tuottaa uutta tietoa kuntoutuksesta prosessimaisena monien toimijoiden monialaisena vuorovaikutuksena. Asiakkaiden kuntoutumisen vaikutuksia tarkasteltaessa havaittiin, että kuntoutumista edistävät tai estävät tekijät kytkeytyivät yhteen ja muodostivat dynaamisia mekanismeja. Muutosmekanismeja oli tavallisesti useita ja ne kiinnittyivät aika- ja tilannesidonnaisesti kuntoutuspalveluiden ja kuntoutujan elämänkonteksteihin.

### **Julkaisut:**

Seppänen-Järvelä R, Aalto A-M, Juvonen-Posti P, Laaksonen M, Tuusa M, toim. Yksilöllisesti räätälöity ja työhön kytkeytyminen: Kelan työhönkuntoutuksen kehittämishankkeen arviointitutkimus. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 139, 2015.

Seppänen-Järvelä R, Syrjä V, Juvonen-Posti P, Pesonen S, Laaksonen M, Tuusa M, Savinainen M, Henriksson M. Yhteistoimintaa ja yksilöllisiä valintoja kuntoutumisen polulla. Kelan työhönkuntoutuksen kehittämishankkeen tapaustutkimus. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 141, 2015.

Seppänen-Järvelä R, toim. Kuntoutuksen yhteistoiminta osaksi työn arkea. Arviointitutkimus työhönkuntoutuksen kehittämishankkeen toisesta vaiheesta. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 84, 2014.